

Предмет	1. разред	
Књижевност	Одељење за ученике са посебним способностима за филолошке науке	
Области/теме	Стандарди	Примери могућих задатака
<p>Књижевност као уметност речи</p> <p>У оквиру ове теме ученици ће се упознати са појмом и врстама уметности, спознаће књижевност као уметности речи и моћи ће да је упореде са другим уметностима. Препорука је да се упореде различита средства изражавања (реч, тон, звук, облик...).</p>	<p>Основни ниво</p> <p>Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. (На основном нивоу ученик би требало да савлада основне чињенице о следећим појмовима/појавама науке о књижевности и да уме да на основу парадигматичног примера препозна о којој је појави/појму реч: наука о књижевности; српска и светска књижевност; доживљај књижевноуметничког дела и интерпретација, ауторска и народна књижевност; књижевнонаучни текст; подела народне књижевности на поезију и прозу; елементарне класификације народне поезије и народне прозе; књижевни родови у ауторској књижевности – одлике лирског, епског и драмског дела; књижевне врсте/жанрови: љубавна, родољубива, дескриптивна (описна), хумористичка, сатирична и рефлексивна (мисаона) лирска поезија, еп, краћи прозни облици (мит, легенда, предање, житије, бајка); основни облици дужих прозних облика: роман и приповетка; драмске врсте (у стиху или прози); тема; мотив (основни/главни: споредни; статични, динамични) и мотивација; фабула, сиже; епилог и поента; драмска радња и њене етапе; идеја; композиција; лирски субјект/лирско ја; аутор vs. приповедач; основне врсте приповедања, основне врсте приповедача, хронотоп, лик/ јунак/карактер; основне врсте</p>	<p>Основни ниво</p> <p>Ко је аутор следећа два одломка из беседе, изговорене 1961. године?</p> <p>У извршавању својих високих задатака, Нобелов комитет Шведске академије решио је овог пута да писца једне, као што се каже, мале земље одликује Нобеловом наградом која, мерена међународним размерама, значи високо признање. Нека ми је допуштено да, примајући то признање, кажем неколико речи о тој земљи и додам неколико општих разматрања у вези са приповедачким делом које сте изволели наградити.</p> <p>Моја домовина је заиста „мала земља међу световима”, како је рекао један наш писац, и то је земља која у брзим етапама, по цену великих жртава и изузетних напора, настоји да на свим подручјима, па и на културном, надокнади оно што јој је необично бурна и тешка прошлост ускратила. [...]</p> <p>Тако нам понекад изгледа да човечанство од првог блеска свести, кроз векове прича само себи, у милион варијаната, упоредо са дахом својих плућа и ритмом свога била, стално исту причу. А та прича као да жели, попут причања легендарне Шехерезаде, да завара крвника да одложи неминовност трагичног удеса који нам прети, и продужи илузију живота и трајања. Или можда приповедач својим делом треба да помогне човеку да се нађе и снађе?</p> <p>Одговор: _____</p> <p>Решење: Иво Андрић</p>

	<p>карактеризације; дијалог, монолог, унутрашњи монолог; поетика (писца, епохе); стил; фигуре и тропи (основне фигуре звука, основне фигуре синтаксе, поређење, метафора, метонимија, алегорија, градација, хипербола, епитет, симбол, хумор и иронија); основни појмови из метрике (основни облици строфе, стиха и риме, цезура, рефрен, акростих, слободан стих); ритам у поезији); учествује у разговору, износећи своја знања, искуства и ставове о различитим врстама уметности и значају уметности у човековом животу.</p> <p>Средњи ниво Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. Познаје књижевнотеоријску терминологију и књижевнотеоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. Размишља и самостално закључују повезујући претходна и новостечена знања.</p> <p>Напредни ниво Чита, доживљава и самостално тумачи књижевноуметничка и књижевна научна дела из обавезног школског програма, као и додатне (изборне) и факултативне књижевноуметничке и књижевна научне текстове; током интерпретације поуздано користи стечена знања о стваралачком опусу аутора и књижевноисторијском контексту.</p>	<p>Средњи ниво Како се назива приповедач који догађаје сагледава попут неког божанства, као да све види и све зна о личностима о којима приповеда, а узоре таквог приповедача налазимо у Хомеровим еповима или у песми Бановић Страхућа Одговор: _____ Решење: <u>свезнајући приповедач</u></p> <p>Напредни ниво</p>
--	--	--

	<p>У процесу тумачења књижевноуметничког и књижевнонаучног дела, одабира, примењује и комбинује адекватне методе унутрашњег и спољашњег приступа.</p> <p>Настоји да се изражава јасно, убедљиво и аргументовано, водећи рачуна о структури својих излагања.</p>	
<p>Читање и проучавање књижевности</p> <p>Ова тема треба да повеже ученицима познати приступ књижевном делу са наукама о књижевности. Могуће теме су: књижевно дело као естетски предмет – структура књижевног дела, примање и деловање књижевног дела на читаоца. Предвиђени садржаји треба да омогуће читање и тумачење књижевних дела, уз разумевање књижевног жанра, књижевне епохе и културне традиције. Ученици се упознају са примарним и секундарним изворима за проучавање књижевног дела. Уводе се и појам и врсте науке о књижевности (књижевност као предмет теорије књижевности, историје књижевности и књижевне критике).</p> <p>Књижевни родови и врсте</p>	<p>Основни ниво</p> <p>Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. Користи препоручену секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску) и доводи је у везу са књижевним текстовима предвиђеним програмом. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.</p> <p>Средњи ниво</p> <p>Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних дела у оквиру школске лектире;</p>	<p>Основни ниво</p> <p>Средњи ниво</p> <p>Прочитај одломке из приповетке Лазе Лазаревића Први пут с оцем на јутрење, па одговори на захтев.</p>

<p>Књижевни родови и врсте Систематизују се и, на примерима, обнављају и проширују знања стечена у основној школи: лирско, епско и драмско песништво, лирска песма, епска песма, уметничка приповетка, роман, драма.</p> <p>Књижевна дела за обраду</p> <ul style="list-style-type: none"> - Лирска поезија XX и XXI века (три песме по избору наставника и ученика); - Бановић Страхиња, народна епска песма; - Лаза Лазаревић: Први пут с оцем на јутрење; - Антон Павлович Чехов: Туга; - Добрило Ненадић: „Доротеј“ - Борислав Пекић: "Време чуда" ("Чудо у Јабнелу") - Иво Андрић: О причи и причању (Говор Иве Андрића у Стокхолму приликом примања Нобелове награде). 	<p>процењује да ли је сложенији књижевнонаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничком и књижевнонаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста. Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности. Активно користи препоручену и ширу, секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску) у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела предвиђених програмом. (На средњем нивоу овај захтев се додатно усложњава тиме што се од ученика очекује да ће приликом интерпретације дела умети да (1) књижевнотеоријски правилно именује основне интеграционе чиниоце дела приликом његовог разумевања и тумачења и то служећи се оним књижевнотеоријским појмовима који припадају обавезном школском програму и да (2) примени своје основно знање о том књижевнотеоријском појму приликом анализе дела из обавезног школског програма.</p>	<p>„Било ми је”, вели, „онда девет година. Ни сам се не сећам свега баш натанко. Причаћу вам колико сам запамтио. И моја од мене старија сестра зна за то, а млађи брат баш ништа. Нисам пао на теме да му казујем. [...]</p> <p>Ми смо већ били огуллани, само је мати плакала и бринула се. Како да није болан? Трговина забатаљена. Момак се један по један отпушта. Све иде као у несрећној кући, а новци се троше као киша [...]</p> <p>Ђути она, сирота, као заливена. Стегла срце, копни из дана у дан, а све се моли богу. „Боже, ти мене немој оставити!” [...]</p> <p>Ми потрчасмо њој под икону и сви клеосмо, а Ђокица клекао пред мајку, окренуо се лицем према њој, крсти се и, сироче, чита наглас ону половину Оченаша што је већ био научио. Онда се опет крсти и љуби матер у руке, па опет гледа у њу. Из њених очију теку два млаза суза. Оне беху управљене на свеца и на небо. Тамо горе беше нешто што је она видела; тамо њен бог ког је она гледала и који је њу гледао. И онда јој се по лицу разли некакво блаженство и некаква светлост, и мени се учини да је бог помилова руком, и да се светац насмеши, и да аждаја под његовим копљем зе`ну. После ми заблеснуше очи, па падох ничице крај њене хаљине и на њену леву руку, којом ме придржа, и молих се по стоти пут: „Боже, ти видиш моју мајку! Боже, молим ти се за бабу [...]</p> <p>[...] Када сам ишао лане у Београд по јаспап, видео сам у Топчидеру Перу Зелембаћа у робијашким хаљинама. – Туца камен!</p> <p>Коме припада наративни глас, а коме тачка гледишта у датом тексту? Заокружи слово испред тачног одговора.</p> <ul style="list-style-type: none"> а) Глас и тачка гледишта припадају свезнајућем приповедачу. б) Глас припада наратору, а тачка гледишта деветогодишњем дечаку.
---	--	---

	<p>На средњем нивоу низ појмова/појава наведен за основни ниво остаје с тим што се тежина захтева подиже за један степен. Такође се додају следећи елементи: теорија књижевности, историја књижевности и књижевна критика; структура лирске песме (народна књижевност vs. ауторска књижевност); врсте/жанрови/типови/форме у народној књижевности (различите класификације народних епских песама, различите класификације народних лирских песама, различите класификације народне прозе: дуже и краће усмене прозне форме) и у уметничкој књижевности (елегија, поема, балада; модеран роман; структура прозних облика (романа и приповетке); технике приповедања и типови приповедача; драмска структура и драмска јединства; трагичка кривица, катарза, лирски паралелизми;</p> <p>Напредни ниво Уочава и тумачи поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних текстова у оквиру школске лектире и изван школског програма; процењује и пореди стилске поступке у наведеним врстама текстова. (• Тумачи поетичке особине књижевног дела и одређује њихово место и улогу у књижевном делу (особине жанра (родови, врсте) и језика, наративност, дескриптивност, имагинативност, миметичност, структуру, типизираност,</p>	<p>в) Глас припада наратору, а тачка гледишта је двострука (наратор у зрелим годинама и деветогодишњи дечак). г) Глас припада ауторизованом приповедачу, а тачка гледишта непоузданом приповедачу.</p> <p>Решење: в) Глас припада наратору, а тачка гледишта је двострука (наратор у зрелим годинама и деветогодишњи дечак).</p> <p>Напредни ниво У поље поред тачних тврдњи упиши Т, поред нетачних Н. а) Монологом и унутрашњим монологом изражава се стање свести и подсвести јунака. ____ б) Унутрашњи монолог је изречено размишљање јунака у реалној разговорној ситуацији. ____ в) Мотивација је најмања тематска јединица у композиционом склопу дела. Решења: Монологом и унутрашњим монологом изражава се стање свести и подсвести јунака. Т</p>
--	---	---

	<p>психолошку дубину и пластичност карактера/јунака/ликова, симболички карактер књижевног дела, композицију, стилске фигуре, интертекст...).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тумачи структурне и естетске особине књижевних текстова и одређује њихова значења и вредности (знаковност текста, начин обликовања значења, информативност текста, интер и извантекстуална референца, основна естетичка мерила...). • Разуме да је основна грађа књижевности језик, као и место неуметничке (језик, функционални стилови...) грађе у уметничком тексту. • Разуме да су и друга књижевна, уметничка и културна остварења грађа за књижевно дело, и анализира како се ова књижевна грађа обликује у једном посебном књижевном делу.) <p>Приликом тумачења и вредновања књижевноуметничких и књижевнонаучних дела примењује и упоређује књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.</p> <p>У тумачењу књижевног дела критички користи препоручену и самостално изабрану секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску)</p>	<p>Унутрашњи монолог је изречено размишљање јунака у реалној разговорној ситуацији. Н</p> <p>Мотивација је најмања тематска јединица у композиционом склопу дела. Н</p>
<p>Књижевност старог века Значај и вредности књижевности старог века (тематика, одлике, допринос културној баштини). Еп у</p>	<p>Основни ниво Познаје књижевнотеоријску терминологију и доводи је у функционалну везу са примерима из књижевних и неуметничких текстова предвиђених програмом.</p>	<p>Основни ниво Поред имена јунака напиши број појма који се на њега односи. Напомена: Један појам је вишак. Ахилеј ____ 1. тројански јунак Агамемнон ____ 2. заповедник војске у нападу на Троју</p>

<p>књижевности старог века (улога мита у слици света, тематика епа, хомерски еп). Библијски свет (значање и поуке). Античка трагедија (особине, традиција, универзалне вредности које афирмише). Важно је повезати знања из историје и историје уметности са књижевним стваралаштвом старог века.</p> <p>Књижевна дела за обраду</p> <ul style="list-style-type: none"> - Еп о Гилгамешу; - Библија. Стари завет. <p>Прва књига Мојсијева: Легенда о потопу; Пјесма над пјесмама;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Библија. Нови завет. <p>Јеванђеље по Матеју;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Хомер: Илијада (одломци из првог и шестог певања: инвокација, сусрет Хектора и Андромаче, и други по избору); - Софокле: Антигона 	<p>Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом.</p> <p>Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и књижевноисторијски контекст. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета.</p> <p>Средњи ниво</p> <p>Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко-стилски аспекти...).</p> <p>Напредни ниво</p> <p>Влада књижевнотеоријском терминологијом и теоријска знања адекватно примењује у тумачењу књижевноуметничких и књижевнаучних дела која су предвиђена школским програмом и других дела ове врсте различитих жанрова, изван школског програма.</p>	<p>Хектор _____ 3. ахејски јунак Менелај _____ 4. Хеленин муж Скамандар _____</p> <p>Решење: Ахилеј <u>3</u>; Агамемнон <u>2</u>; Хектор <u>1</u>; Менелај <u>4</u>; (вишак је Скамандер)</p> <p>Средњи ниво</p> <p>Напредни ниво</p> <p>Пажљиво прочитај наведени исказ и одговори на захтеве испод.</p> <p>„Не мислите да сам ја дошао да покварим закон или пророке: нијесам дошао да покварим, него да испуним.”</p> <p>Наведени исказ изговара:</p> <p>а) _____.</p> <p>Наведен је одломак из дела:</p> <p>б) _____ (наведи прецизан наслов дела).</p> <p>в) У сегменту – „нијесам дошао да покварим, него да испуним” – препознаје се стилска фигура: _____.</p> <p>Решење: а) Исус Христ (Исус, Христ); б) Јеванђеље по Матеју (Бесједа на гори); в) контраст</p>
---	---	---

<p>Народна књижевност Одlike и својства народне књижевности. Класификација књижевних врста народне књижевности. Структура народне бајке. Обнављање и продубљивање знања о варијантности (Диоба Јакшића и Опет Диоба Јакшића). Одlike бајке (могуће је поредити мит и бајку, источну и западну цивилизацију – уколико се наставници и ученици одреде за Хиљаду и једну ноћ, вредности и поруке бајке у различитим уметностима). Књижевна дела за обраду - Народна лирска митолошка песма (по избору); - Комади од различитих косовских пјесама; - Марко Краљевић и брат му Андријаш (бугарштина); - Народне епске песме: Диоба Јакшића / Опет Диоба Јакшића; Ропство Јанковић Стојана; - Народна балада Хасанагиница; - Српска народна бајка по избору; - Народне бајке словенских и других народа (по избору)</p>	<p>Основни ниво Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одlike стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. (Ученик треба да упозна основне књижевноисторијске периоде у развоју књижевних формација у оквиру светске и српске књижевности као и да уме да аутора и његово дело контекстуализује унутар књижевноисторијске и књижевностилске формације наводећи њене основне, репрезентативне особине - / Према истраживањима Јована Деретића, у развоју српске књижевности могуће је издвојити три макроформације: (1) средњовековну, (2) народну и (3) нововековну и једну граничну формацију – дубровачку књижевност/.)</p> <p>Средњи ниво Интерпретира књижевни текст увидом у његове интеграционе чиниоце (доживљајни контекст, тематско-мотивски слој, композиција, ликови, форме приповедања, идејни слој, језичко-стилски аспекти...). (На средњем нивоу ученик на основу напред наведених интеграционих чинилаца дела, уз помоћ наставника, уз наведене примере, поуздано интерпретира дело тако што износи свој читалачки доживљај, одређује основне и споредне теме и мотиве, уочава елементе композиције дела као и поступке карактеризације</p>	<p>Основни ниво</p> <p>Средњи ниво Прочитај поглавље Народна лирика из књиге Историја књижевности за први разред средње школе чији су аутори Јован Деретић, Злата Бојовић и Марија Митровић – да уочиш поделу народне лирике на врсте. На основу литературе, одреди којој врсти народне поезије припада следећа лирска народна песма: Наша дода Бога моли, Ој додо, ој додо ле! Да удари росна киша, Ој додо, ој додо ле! Да покисну сви орачи, Ој додо, ој додо ле! Сви орачи и копачи, Ој додо, ој додо ле! И по кући пословачи, Ој додо, ој додо ле!</p>
--	--	--

	<p>главних и споредних ликова, одређује врсте приповедања и описивања, језичко-стилска изражајна средства...)</p> <p>Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевност (елементе тематске и композиционе структуре дела, његов идејни свет и поруке ученик доводи у везу (пореди, сагледава, одређује, тумачи...) у контексту припадности дела или његовог аутора одређеном књижевноисторијском периоду или књижевностилској формацији.)</p> <p>Напредни ниво Приликом тумачења и вредновања књижевноуметничких и књижевнонаучних дела примењује и упоређује књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.</p>	<p>Допуни реченицу тако што ћеш заокружити слово испред тачног одговора.</p> <p>Песма Наша дода Бога моли припада:</p> <p>а) обредној народној лирици; б) обичајној народној лирици; в) љубавној народној лирици.</p> <p>Решење: а)</p> <p>Напредни ниво</p>
--	---	---

<p>Средњовековна књижевност</p> <p>Српска књижевност и култура у средњем веку. Уметничке/литерарне вредности српске средњовековне књижевности. (Међусобни утицаји историје, културе, мотива могуће је увођењем тематских кругова – повезати роман Доротеј са поетиком средњовековне књижевности; поезија М. Ракића и В. Попе, из изборног дела, као историјски и литерарни одјек средњовековне књижевности). Особине и врсте српске књижевности средњег века.</p> <p>Књижевна дела за обраду</p> <ul style="list-style-type: none"> - Свети Сава: Житије Светога Симеона(одломак); - Теодосије: Житије Светог Саве; (одломак: Бег у Свету Гору); - Јефимија: Похвала кнезу Лазару; - Константин Филозоф: Житије деспота Стефана Лазаревића – Опис Београда (из 51. поглавља); - Деспот Стефан Лазаревић: Слово љубве 	<p>Основни ниво</p> <p>Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма.</p> <p>Анализира издвојене проблеме у књижевном делу и уме да их аргументује примарним текстом.</p> <p>Средњи ниво</p> <p>Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.</p> <p>На основу дела српске и светске књижевности развија читалачке вештине, способности и знања од значаја за тумачење и вредновање различитих књижевноуметничких и књижевнонаучних дела и за развијање језичког, литерарног, културног и националног идентитета; има изграђен читалачки укусу својствен културном и образованом човеку.</p>	<p>Основни ниво</p> <p>Средњи ниво</p> <p>Прочитај следеће текстове и уочи њихове различите језичко-стилске и жанровске карактеристике.</p> <p>ТЕКСТ 1</p> <p>Ћирило и Методије, свети (Ћирило, рођен око 827. у Солуну, Македонија – умро 14. фебруара 869. у Риму; Методије, рођен око 825. у Солуну – умро 6. априла 884. у Моравској; њихов дан западна црква слави 14. фебруара, а источна 11. маја), браћа која су подунавске Словене преобратила у хришћанство. Свој мисионарски рад започели су међу Словенима у Моравској 863. године. Као талентовани учењаци и лингвисти, превели су свете списе на језик који ће касније бити назван старословенски, а приписује им се да су саставили ново писмо, глагољицу (в. ћириличко писмо). Године 868. отишли су у Рим да траже допуштење за употребу словенске литургије. Када је Ћирило умро, Методије се вратио у Моравску као архиепископ. Познати као „словенски просветитељи”, извршили су велики утицај на верски и културни развој словенских народа.</p> <p>ТЕКСТ 2</p> <p>Ћ И Р И Л О (Константин Солунски, или Константин Филозоф; 826. или 827–869) – светитељ источног хришћанства, грчки представник у хазарској полемици, један од апостола словенске писмености [...]</p>
--	--	---

		<p>Преводио је црквене списе са грчког на словенски, а око њега се скупљала гомила. Носили су очи на месту где су некада били рогови и то се опајало, опасивали су се змијама, спавали с главом на југ окренутом, испале зубе бацали преко кућа. Гледао их је како ваде бале прстима и једу их шапћући молитве. Ноге су прали не изувајући се, пљували у јело пре обода и у Оченаш убацивали своја варварска имена мушка и женска иза сваке речи, тако да је Оченаш нарастао као хлеб и нестајао истовремено, те се морао свака три дана плевити и није се видео ни чуо од ових дивљих имена што су га гутала. Неодољиво их је привлачио мирис цркотине, били су брзих мисли и певали прелепо, тако да је он плакао слушајући их и гледајући своју трећу, словенску бору како укосо силази низ чело, попут капље кише [...]</p> <p>Сећајући се свог живота и слушајући појање у цркви мислио је: – Као што човек обдарен за један посао ради тај посао у време болести с отпором и невешто, тако без болести, али са истим отпором и невешто, то исто ради онај који за тај посао није [...]</p> <p>Одреди које језичко-стилске и жанровске карактеристике припадају Тексту 1, а које Тексту 2 – тако што ћеш бројеве испред понуђених одговора распоредити у празна поља. Ми смо започели решавање задатка уписавши број 1, ти настави. ТЕКСТ 1:</p> <div data-bbox="1008 1430 1533 1467" style="border: 1px solid black; padding: 2px;">1,</div> <p>ТЕКСТ 2:</p> <div data-bbox="1008 1535 1533 1572" style="border: 1px solid black; height: 18px;"></div> <p>Понуђени одговори:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. историјски текст који је сажет (енциклопедијска одредница) 2. књижевноуметнички (приповедни) текст 3. тежи научној реторици 4. поседује информативно јасну реченицу
--	--	--

	<p>Напредни ниво Учава и тумачи поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничких и књижевнонаучних текстова у оквиру школске лектире и изван школског програма; процењује и пореди стилске поступке у наведеним врстама текстова.</p>	<p>5. постоји приповедач 6. елементи фантастике 7. разумљив лексички фонд 8. језик је поетизован (поређење, метафора, хипербола, епитет)</p> <p>Решење ТЕКСТ 1: 1, 3, 4, 7 Напомена: То је историјски текст који је сажет (енциклопедијска одредница), тежи научној реторици, поседује информативно јасну реченицу, разумљив лексички фонд). ТЕКСТ 2: 2, 5, 6, 8 Напомена: То је књижевноуметнички (приповедни) текст, поседује приповедача, елементе фантастике, језик је поетизован (поређење, метафора, хипербола, епитет).</p> <p>Напредни ниво</p>
--	--	---

<p>Хуманизам и ренесанса Хуманизам и ренесанса у књижевности и уметности. Значај хуманизма и ренесансе за развој европске културе и цивилизације. Разлике и сличности са претходним епохама. Области/теме из књижевности прате одговарајући садржаји: књижевна дела за обраду и изборни садржаји.</p> <p>Књижевна дела за обраду - Данте: Божанствена комедија, Пакао (одломци, певања по избору ученика и наставника); - Петрарка: Канцонијер (избор); - Бокачо: Декамерон (оквирна прича и три новеле по избору); - Сервантес: Дон Кихот (одломци: предговор, прво, седмо и осмо поглавље); - Шекспир: Ромео и Јулија; - Марин Држић: Дундо Мароје / Новела од Станца.</p> <p>Изборни садржаји (8 дела)</p>	<p>Основни ниво Уочава основне особине књижевности као дискурса и разликује га у односу на остале друштвене дискурсе. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма.</p> <p>Срдњи ниво Приликом тумачења књижевноуметничких и књижевнонаучних дела из школског програма примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности.</p> <p>Напредни ниво Приликом тумачења и вредновања књижевноуметничких и књижевнонаучних дела примењује и упоређује књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности</p> <p>Приликом савладавања програма ученик мора имати и основна знања када су у питању: - Лирика: одлике лирске књижевности, лирска и лирско-епска песма; врсте лирске поезије; лирски субјекат. - Епика: одлике епске књижевности; подела епске</p>	<p>Основни ниво</p> <p>Срдњи ниво Напиши име и презиме писца према наведеним карактеристикама: Претеча је и узор у креирању жанра новеле. Писао је на латинском и народном језику. Објавио је Дантеову биографију. Одговор: _____ Решење: Ђовани Бокачо</p> <p>Напредни ниво</p>
--	---	---

	<p>књижевности: еп (спев, епопеја), епска песма, епски јунак; приповетка, новела роман; мит/легенда/предање, бајка; нарација (приповедање) у првом, другом и трећем лицу; описивање (дескрипција), дијалог, монолог, унутрашњи монолог; наратор (приповедач); ретроспективно и хронолошко приповедање; ретардација, епизода, дигресија.</p> <p>- Драма (драмска књижевност): одлике драмске књижевности. Подела драмске књижевности: трагедија, комедија, драма у ужем смислу; драмски сукоб; позориште; античка драма; драмска јединства; пролог, епилог; трагедија, трагички сукоб, трагичка кривица, трагички јунак; протагонист, антагонист; катарза; комедија, врсте комедије: комедија карактера, нарави (друштва) и ситуације (интриге); commedia dell' arte; врсте комике: вербална, гестовна, ситуациона комика. Сценска реализација драмског текста.</p> <p>- Версификација/метрика: ритам, стих, везани и слободни стих; врсте стиха; хексаметар, десетерац, епски десетерац, лирски десетерац; акростих; строфа, врсте строфа, врсте риме; опкорачење; цезура, сонет, терцина, канцона, канционијер.</p> <p>- Стилистика: појам стила; стилске фигуре; алегорија, алитерација, асонанца, апострофа, градација, епитет, стални епитет, елипса, еуфемизам, инверзија, инвокација, иронија, сарказам, контраст (антитеза), словенска</p>	
--	---	--

	<p>антитеза, компарација (поређење), метафора, метонимија, оноματοпеја, персонификација, симбол, хипербола, лирски паралелизми.</p> <p>- Остали појмови: антика, мимезис, јеванђеље, беседа, парабола, житије (хагиографија), биографија, похвала, слово; цитат, парафраза, фуснота; хуманизам, ренесанса, петраркизам; белетристика, синкретизам.</p>	
--	--	--